

42 miljónir týskarar fara á val í morgin

Harðasta stríð hefur staðið millum javnaðarflokkin og konservatíva andstöðuflokkin

Í morgin verður ríkisdagsval í Vesturtýsklandi — Bundesrepublik Deutschland — og eru umleið 42 miljónir, ið eiga atkvøðurætt, valrættaraldurinn er 18 ár. Hóast nógvir smærri flokkar luttaka kemur »slagíð» at standa — eins og á valinum í 1973 — millum teir fyra stóru flokkarnar, ið einsamallir umboða veljarafólkið í Bundestag: Núverandi stjórnarflokkarnir, javnaðarflokkurin SPD og frælsi demokratiskir flokkurin FDP og báðar andstöðuflokkarnar, kristiligi demokratiskir flokkurin CDU og bróðirflokkurin í Bayern CSU. Hesir báðir flokkar stilla upp saman á valinum í morgin.

Á núverandi ríkisdegi eru tilsamans 518 limir, og flokksbýtið er hetta: javnaðarflokkurin 242 mans, kristiligi demokratar (CDUCSU) 234 og frælsir demokratar 42. Flokkarnir SPD og FDP mynda í lotuni samgongustjórn við Helmut Schmidt úr javnaðarflokkinum sum forsætisráðharra, kanslara og formannin í FDP, Hans Dietrich Genscher sum varakanslara. Hetta er ein politisk samgonga av javnaðarmonnum og teimum liberalu, ið er borgarligur flokkur, og sum báðir ætla at halda fram samvinnuna, um teir fáa meiriluta í morgin.

Kommunistar, sum nú aftur er loyvdur flokkur í Týsklandi, kláraðu ikki á seinasta vali at røkka upp um tey 5%, ið er minsta mark fyri veljaraatkvøður at verða umboðaður sum flokkur á ríkisdegi, og hesi somu lagnu verður flokkurin uttan íva fyrri aftur í morgin, spáa týskarar. Men kommunistarnir eru annars býttir sundur í fleiri eindir, ið berjast hvør móti øðrum. Fyri uttan høvuðsflokkin Deutsche Kommunistische Partei (KDP) eru aðrar »fraksjónir»: europeiska arbeiðarasamgongan (EAP), ið hellur móti Trotski-rørsluni, harnæst kommunistiskir flokkar Týsklands (KDP), ið hefur Mao-Kína sum fyrri

mynd og at enda eina annar Mao-bólkur, ið berjist móti tí fyrra, og sum er nevndur Kommunistiska samgongan í Vesturtýsklandi (KBW). Ytst til høgri er nýnazistiskir flokkurin (NPD), men hesin flokkur hefur eins litið og hinir kommunistisku flokkarnir nakran kans at verða umboðaðir á nýggja ríkisdegi.

Stóru valáhugi — og óðiligt »plakatkriggi»

Áhugin fyri komandi vali er ovurhonds stóru millum týskarar, og flokkar gera ómetaliga nógv burtur úr valstríðnum, ið er eyðkent av sonnum »plakatkriggi» millum flokkarnar. Og tað er ikki smápeningur, ið er farin til valstríðið, einahelst teir størstu flokkarnir, SPD, javnaðarflokkurin og konservatívi, kristiligi demokratiskir flokkurin hava nýtt miljónir av krónum til valstríðið.

Javnaðarleiðarin Helmut Schmidt hefur lagt dent á tann stóra figgarliga og búskaparliga framburð, ið hefur verið í Vesturtýsklandi síðani flokkur hansara í samvinnu við borgarliga, liberala flokkin fekk politiska valdið í 1973. Men Schmidt hefur, sum týskarar sjálvir siga, ikki fólkaeyndu. Hann er teoretikari og taktikari, framúrskarandi, men hann dugir ikki sum mótsøðumaðurin hjá CDU, Helmut Kohl, at gera seg populæran t.d. í fjarsýninum og á veljarafundum; einahelst týsku kvinnurnar eru forliptar í Kohl — hvør orsøkin nú kann vera — og tað er ivingasamt um tær eins og á valinum í 1973 fara at bjarga javnaðarflokkinum og FDP meiriluta á ríkisdegi, sum týsku bløðini skriva. Annars verða í samband við ríkisdagsvalið eisini hildin kommunal- og amtráðsval um alt Vesturtýskland sama dag.

Men hvussu metir týskarar sjálvur útlitið fyri valið?

Tað er ógvuliga ymist. Javnaðarflokkurin SPD hefur sín trúgva veljaraskara, m.a. millum fólkapensjónistar, men hvussu ungdomurin fer at velja, fleiri miljónir ungfolk fara fyrri ferð á val í morgin, eru týskarar ógvuliga varnir við at spáa um. Tað er nærum ógjörlikt siga teir. Eisini er at hava í huga stóra ósigurin sum

Aus Liebe zu Deutschland:

„Es muß ein Ende damit sein, daß die Schule mit Lernstoff und sonstigen Anforderungen überfrachtet wird, die weder die Schüler noch die Lehrer oder die Eltern leisten können. Hier gilt es, das Recht der Eltern und Kinder entschlossen zu wahren. Die Deutschen zahlen heute in der Bundesrepublik Steuersätze wie nie zuvor in ihrer Geschichte. Ich finde, dann hat der Bürger auch einen Anspruch darauf, daß sein Kind in der Schule gut und ausreichend unterrichtet wird.“

Freie Menschen - sichere Zukunft

javnaðarflokkurin og Olof Palme høvdu í Svøríki herfyri. Ein týskur blaðmaður — javnaðarmaður — hefur sagt, at valúrslitið í Svøríki kann fara at fáa avleiðingar fyri javnaðarflokkin í Týsklandi. Vallutokan seinast var 86%, og tað varð hildið nógv — hesaferð gita teir, at hon togar uppum tey 90.

Hóast at týska samveldið er komið væl fyrri, hava teir eisini nógv stórmál at stríðast við, dýrtíð og inflasjón, arbeiðsloysi við meiri enn 1 miljón, ið einki arbeiði vita sær. Mong eru tey javnaðarfólk, ið harmast at Willy Brandt fyrri tveimum árum síðani noyddist at leggja frá sær aftaná njósnaragøluna við Guillaume, ið visti seg at hava troðkað seg inn í týðandi politisk störv í Bonn um somu tíð sum hann var høgt virðissettur njósnari fyri kommunistarnar í Evsturtýsklandi. Nógvir eru javnaðarmenninir, ið halda at Brandt ongantíð skuldi havt sagt seg úr starvinum, og at tað hevði verið størri fyrimunur fyri flokkin at havt Brandt sum oddamann heldur enn Helmut Schmidt. Men tað fer so at visa seg í morgin, um nakað hald er í hesum pástandi.

Ein annar faktor eru tær mongu kriggseinkjurnar frá seinasta heimsbardaga, tær eru ikki færri enn 4 1/2 miljón í tali og hava bart seg gjøgnum dagsins stríð og

strev síðani 1945, tá ið tær enn vóru ungar, ofta við tungum húsi og fleiri smábørnum. Tær eru minni enn so allar foreintar við pensjónina, tær hava fingið einahelst fyrstu árin aftaná kriggið, tá ið børnini vóru smá og ráðini vánalig. Tá hevði CDU valdið. Nú er nakað frægari, tí at børnini eru tilkomin og klára seg sjálv, men í mongum fornum noyðist týsk húsmóðir, ið nærkast teimum 60, at arbeiða úti hvønn einasta dag. Fólkapensjónina, tær eftir trygdarskipan landsins, fáa røkkur so dánt, men einki verður at spara upp hjá teimum til ellisárinu av álvara melda seg. Men í aðrar vegir verður roynt at hjálpa fólkapensjónistum. Tað almenna ansar eftir at tey ikki verða okrað í húsaleigu, og tey fáa ókeypis sjúkráhláp.

men í Týsklandi, sum aðrastaðir í vesturheimi, er óvanliga dýrt at liva í dag, og tað fevnir um atkalla øll øki, húsarhaldsvorurnar eru sera dýrar, sama er við klæðum. Einasta ið er í hampuligari prisleigu eru skógvar, hvat kann tykjast heldur lægið. Og skal vesturtýskari fara út at stuttleika sær okkurt kvøld, í dansihøll, bio ella til sjónleik, kostar tað, sum danir taka til, »det hvide ud af øjnene» í flest øllum fornum. So mong eru oyrtini ikki til avlops til slíkt. Vanliga arbeiða bæði

maður og kona. Mong hava egið hús, har rentur og avgjöld skulu verða latin til ásetta tíð, og tað tyngt sjálvsagt um húsarhaldið annars. Har børn eru í uppvækstri skulu tey hava bæði klæðir og mat og helst góða skúlagond, og eisini tað kostar pening.

Fer FDP at svikja?

Eitt sera áhugavert er við hesum vali: tí hóast borgarligi, liberali flokkurin FDP hefur boðað frá, at hann ætlar framhald av samgonguni við javnaðarflokkin, um teir fáa meiriluta, so hefur Hans Dietrich Genscher, flokksformaður hjá FDP alment sagt herfyri, at hetta samarbeiði móguliga bert verður stutta tíð, og at flokkur hansara ikki vil bera seg undan at kvetta samgonguna um eini tvey ár, um flokkurin sær sín politiska fyrirum í tí og kasta saman við konservatívu flokkarnar CDU-CSU. Hetta eru álvarssom perspektiv fyri komandi sosial-liberala stýrið í Bonn, og ikki minst hin dynamiskir leiðarin hjá CSU, Franz-Josef Strauss í München, vónar at hetta skal gerast endin — og hann sjálvur ráðharri av nýggjum! Men Strauss hefur eitt ógvuliga stórt handicap: hann er alment skuldsettur fyrri at hava tikið móti mutri í Lockheed

framhald á baksðuni